

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

	<p style="text-align: center;">СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІСОВПОРЯДКУВАННЯ» Галузь знань: Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина Спеціальність: Н4 Лісове господарство Освітня програма – «Лісове господарство»</p>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Компонент освітньої програми	обов'язковий
Кількість кредитів ECTS /загальна кількість годин	6 кредитів /180 годин
Семестр	7, 8
Форма контролю	Залік, іспит
Мова викладання	українська
<p style="text-align: center;">Профайл викладача</p> 	<p>Хрик Василь Михайлович Посада: завідувач кафедри лісового господарства https://orcid.org/0000-0003-1912-3476 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216755497&origin=resultslist https://scholar.google.com/citations?user=AC2AmrUAAAAJ&hl=uk Вчене звання: професор Науковий ступінь: доктор педагогічних наук Робоче місце: навчальний корпус № 1 (пл. Соборна, 8/1), 36 ауд. E-mail: hvm2020@ukr.net</p>
Опис дисципліни	На вивчення дисципліни для денної форми навчання виділено всього 180 академічних годин (6 кредитів ECTS), у т. ч. аудиторних – 104 годин (лекції – 44, практичні заняття – 60), самостійна робота студентів – 76 годин.
Передумови для вивчення дисципліни	Обов'язковий освітній компонент «Лісовпорядкування» базується на знаннях, отриманих здобувачами під час освоєння навчальних дисциплін «Біометрія», «Вища математика», «Лісове ґрунтознавство», «Геодезія, топографія, картографія», «Дендрологія» «Лісознавство», «Лісівництво», «Лісова таксація».
Мета вивчення дисципліни	Метою вивчення дисципліни «Лісовпорядкування» є набуття здобувачами теоретичних і прикладних знань з ефективного використання сучасних методів лісовпорядкування та здійснення аналізу природних та економічних умов об'єкту господарювання для вирішення лісівничих, економічних та управлінських задач, використання стандартного нормативного забезпечення для отримання фахових навичок практичної роботи з картографічними, таксаційними, статистичними матеріалами та з пакетами прикладних програм і стандартним математичним забезпеченням обробки даних лісовпорядкування, а також знань основ теорії і практики проектування організації і розвитку господарства лісових підприємств на ревізійний період і на віддалену перспективу.
Формат дисципліни	Для денної форми навчання – формат <i>face-to-face</i> із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності (індивідуальний графік, дистанційна форми навчання та ін.) – змішане навчання з використанням навчальної платформи <i>Moodle</i> , сервісів <i>ZOOM</i> , <i>Google Meet</i> , електронної пошти, мобільних додатків.
Компетентності відповідно до	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що

<p>Стандарту вищої освіти</p>	<p>передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.</p> <p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.</p> <p>ЗК 6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 7. Знання і розуміння предметної області та розуміння професії.</p> <p>ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ФК 1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.</p> <p>ФК 2. Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження.</p> <p>ФК 3. Здатність використовувати знання й практичні навички для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.</p> <p>ФК 4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів.</p> <p>ФК 6. Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання.</p> <p>ФК 7. Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію.</p> <p>ФК 9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.</p> <p>ФК 11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.</p> <p>ФК 12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому, регіональному, національному і глобальному рівнях.</p>
<p>Програмні результати навчання відповідно до Стандарту вищої освіти</p>	<p>ПРН 2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.</p> <p>ПРН 4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.</p> <p>ПРН 5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії і принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності.</p> <p>ПРН 6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.</p> <p>ПРН 7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.</p> <p>ПРН 8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог.</p> <p>ПРН 9. Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання.</p> <p>ПРН 10. Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази.</p> <p>ПРН 11. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських</p>

	<p>тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки.</p> <p>ПРН 12. Інтегрувати та удосконалити виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог.</p> <p>ПРН 13. Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі.</p> <p>ПРН 14. Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалити технологію їх виконання та навчати інших.</p> <p>ПРН 15. Впроваджувати розроблені проєктні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва.</p>
Структура курсу	<p>Змістовий модуль 1. Загальні поняття про лісовпорядкування.</p> <p>Характеристика лісового фонду</p> <p>Тема 1.1. Принципи академічної доброчесності. Лісовпорядкування як система заходів з інвентаризації лісу. Економічні основи лісового господарства в Україні. (12 год).</p> <p>Тема 1.2. Господарський поділ лісового господарства України. (10 год).</p> <p>Тема 1.3. Системи і форми лісового господарства. (10 год).</p> <p>Тема 1.4. Поняття про стиглість лісу та її види. (10 год).</p> <p>Змістовий модуль 2. Організація ведення лісового господарства.</p> <p>Проектування користування лісом</p> <p>Тема 2.1. Об'єкт лісовпорядкування та аналіз його діяльності у минулому ревізійному періоді. (8 год).</p> <p>Тема 2.2. Державний облік лісів та державний лісовий кадастр. (8 год).</p> <p>Тема 2.3. Організація та методи лісовпорядкування. (10 год).</p> <p>Тема 2.4. Підготовчі роботи та організація території до інвентаризації лісу. (10 год).</p> <p>Тема 2.5. Таксація лісу та спеціальні види обстежень. (6 год).</p> <p>Тема 2.6. Національна інвентаризація лісів. (10 год).</p> <p>Тема 2.7. Проектування головного користування лісом. Теорія нормального лісу. (10 год).</p> <p>Тема 2.8. Проектування рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства та інших лісгосподарських заходів. (10 год).</p> <p>Тема 2.9. Проектування підсочки, побічних користувань та використання другорядних матеріалів. (10 год).</p> <p>Змістовий модуль 3. Впорядкування особливих об'єктів та деяких категорій лісів. Лісовпорядкування за кордоном</p> <p>Тема 3.1. Упорядкування лісів рекреаційного призначення. (16 год).</p> <p>Тема 3.2. Упорядкування лісомисливських господарств. (14 год).</p> <p>Тема 3.3. Особливості впорядкування захисних лісових насаджень на землях сільськогосподарських формувань. (14 год).</p> <p>Тема 3.4. Особливості формування деяких інших категорій лісів. (12 год).</p>
Методи навчання	<p>Розкриття навчального матеріалу з візуальним поясненням; дискусійне обговорення проблемних питань; практичні завдання; індивідуальні та групові доповіді й презентації; есе.</p>
Політика курсу	<ul style="list-style-type: none"> • Середовище в аудиторії – дружнє, творче, відкрите до конструктивної критики. • Виконання завдань, передбачених програмою, з дотриманням дедлайнів. • Відпрацювання пропущених занять – відповідно до графіку консультацій викладача. • Порушення принципів академічної доброчесності – підстава для негативного оцінювання роботи здобувача. • Методи і критерії оцінювання – підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного та рубіжного контролю і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в електронному журналі академічної групи. Поточний та рубіжний контроль здійснюють за десятибальною шкалою. Результати оцінювання здобувача виставляють в електронний журнал АСУ БНАУ, які

	<p>автоматично переводяться у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт. Максимально можлива кількість балів: практичні заняття – 30; самостійна робота – 30, рубіжний контроль – 10, підсумковий контроль – 30. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній / інформальній освіті здійснюється відповідно до чинного Положення https://education.btsau.edu.ua/sites/default/files/DOC/pologenua/polog_neformal_os_vita_2024.pdf.</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p style="text-align: center;"><u>Основна література</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гром М.М. Лісова таксація : підручник. 2-ге вид., перероб. та доп. Львів : Вид-во НЛТУ України, 2007. 416 с. (Наукова бібліотека БНАУ). 2. Гром М.М. Лісовпорядкування : навч. посіб. Львів : РВВ НЛТУ України, 2013. 264 с. (Наукова бібліотека БНАУ). 3. Миклуш С.І., Дебринюк Ю.М., Гузь М.М., Заячук В.Я., Крамарець В.О., Криницький Г.Т., Мазепа В.Г., Михайлів О.Б., Осадчук Л.С., Сорока М.І., Часковський О.Г. Основи лісогосподарювання : навчальний посібник. / за ред. проф. Ю.М. Дебринюка. Львів : Галицька Видавнича Спілка, 2022. 824 с. (https://surl.li/tpzescm). 4. Миронюк В.В., Свинчук В.А., Білоус А.М., Василюшин Р.Д. Лісова таксація : навч. посіб. Київ : НУБіП України, 2019. 220 с. (Наукова бібліотека БНАУ). 5. Пастернак В.П., Назаренко В.В. Лісова таксація : навч.-метод. посіб. Харків : ХНАУ, 2019. 111 с. (https://surl.li/cfiolu). 6. Сенько Є.І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового і садово-паркового господарства : навч. посібник. К., Знання, 2012. 487 с. (https://surl.lu/euvuwv). 7. Хрик В.М., Кімейчук І.В. Лісівництво : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство». Біла Церква, РВІКВ, Сектор оперативної поліграфії БНАУ, 2021. 444 с. (http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/8547). 8. Хрик В.М., Кімейчук І.В. Лісова таксація : навчально-методичний посібник до практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності Н4 «Лісове господарство». Біла Церква. «ФОП Середняк Т.К.». 2025. 148 с. (Наукова бібліотека БНАУ). 9. Хрик В.М., Кімейчук І.В. Лісовпорядкування: методичні рекомендації до виконання практичних робіт для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності Н4 «Лісове господарство». Біла Церква, 2025. 89 с. (Наукова бібліотека БНАУ). 10. Хрик В.М., Кімейчук І.В. Лісовпорядкування: методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності Н4 «Лісове господарство». Біла Церква, 2025. 60 с. (Наукова бібліотека БНАУ). 11. Хрик В.М., Кімейчук І.В. Лісовпорядкування: робочий зошит до виконання практичних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності Н4 «Лісове господарство». Біла Церква, 2025. 34 с. (Наукова бібліотека БНАУ). 12. Хрик В.М., Кімейчук І.В., Левандовська С.М. Лісовпорядкування: методичні рекомендації щодо проходження навчальної практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 205 Лісове господарство. Біла Церква. 2023. 81 с. (https://surl.li/wphvbo). <p style="text-align: center;"><u>Допоміжна література</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Білецький Б.О., Литвинов В.А., Беспалов В.П., Майстренко С.Я., Загребя Т. О., Хурцилава К. В. Практичне застосування ГІС технологій для планово-картографічного супроводження лісовпорядкування (на прикладі системи «ГІС-Ліспроєкт»). Математичні машини і системи. 2013. № 3. С. 76–86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/MMS_2013_3_8. 2. Горощко М.П., Миклуш С.І., Король М.М., Вицега Р.Р. Сучасні засоби вимірювальної лісоінвентаризації. Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. 2006. Вип. 16(4). С. 192–200.

- (<https://surli.cc/pblerk>).
3. Градиський Ю.О. Таксаційні прилади й інструменти: метод. вказівки для самостійного вивчення дисципліни «Лісова таксація» студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної (заоч.) форми навч., спец. 205 Лісове господарство. Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. П. Василенка. Харків : [б. в.], 2020. 49 с. (<https://surli.li/kudgje>).
 4. Гульчак В. Державний облік лісів України – підсумки та прогнози. Лісовий і мисливський журнал. 2012. Вип 2. С. 6–8. (<https://surli.li/dcvbfq>).
 5. Заверюха М. Інвентаризація лісів в Україні: проблеми та перспективи. URL: <https://surli.cc/wugggz>.
 6. Кашпор С.М., Строчинський А.А. та ін. Лісотаксаційний довідник. Київ : Видавничий дім «Вініченко», 2013. 496 с. (<https://surli.lu/ztqjrq>).
 7. Кутя М.М. Лісова таксація і лісовпорядкування : конспект лекцій. Березне : ВЦ БЛТК НУВГП, 2018. 56 с. (<https://surli.lu/urqagn>).
 8. Кутя М.М. Лісова таксація і лісовпорядкування: Розділ II. Лісовпорядкування; навчально-методичний посібник для самостійного вивчення. Березне : ВЦ БЛТК НУВГП, 2019. 108 с. (<https://surli.lu/lklbrv>).
 9. Лісовий кодекс України. Чинний від 21.01.94 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>).
 10. Миклуш С.І., Гаврилук С.А., Часковський О.Г. Дистанційне зондування Землі в лісовому господарстві : навчальний посібник. Львів, ЗУКЦ, 2012. 322 с. (<https://surli.lu/vxyesx>).
 11. Миронюк В.В., Свинчук В.А. Лісова таксація : конспект лекцій для студентів напряму підготовки: 6.090103 – «Лісове і садово-паркове господарство» : видання друге, доп. К., Вид-во НУБіП України, 2016. 104 с. (<http://dspace.nubip.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/2142>).
- Адреси сайтів в INTERNET**
1. ВО «Укрдержліспроєкт». URL: <http://lisproekt.gov.ua>.
 2. ГІС для лісового господарства : веб-сайт. URL: <https://surli.lt/xkvqhu>.
 3. Державне підприємство «Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр». URL: <https://www.ukrforest.com/>.
 4. Дослідження, статті та інші академічні ресурси. URL: <https://3.academia.edu/>.
 5. Доступ до наукових статей і досліджень. National Center for Biotechnology Information (NCBI). URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/>.
 6. ДП «Ліси України»: Офіційний сайт. URL: <https://e-forest.gov.ua/>.
 7. ЕкоСистема. Національна онлайн-платформа, яка містить актуальну інформацію про стан довкілля. URL: <https://eco.gov.ua/>.
 8. Електронні підручники та посібники видавництв України. URL: <http://digpub.chite.edu.ua/menedgment.php>.
 9. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 10. Лісовий і мисливський журнал. URL: <http://www.ekoinform.com.ua>.
 11. Наукова бібліотека Білоцерківського НАУ. URL: <https://library.btsau.edu.ua/>.
 12. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
 13. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>.
 14. НІЛ (національна інвентаризація лісів). URL: <https://lisproekt.gov.ua/dijalnist/nacionalna-inventarizacija-lisiv>.
 15. Облік деревини. URL: <https://www.latschbacher.com.ua/>.
 16. Платформа для академічних публікацій та статей у вільному доступі. ResearchGate. URL: <https://www.researchgate.net/>.
 17. Платформа для відкритого доступу до журналів з різних наукових напрямів. Open Access Journals. URL: <https://www.openaccessjournals.com/>.
 18. Платформа для доступу до наукових публікацій і книг. SpringerLink. URL: <https://link.springer.com/>.
 19. Пошук наукових статей та монографій. Google Scholar. URL: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>.
 20. Правозастосування в лісовому господарстві України. URL:

	<p>http://lespravo.com.ua/.</p> <p>21. Про затвердження Порядку проведення національної інвентаризації лісів та внесення зміни у додаток до Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-2021-%D0%BF#Text.</p> <p>22. Публічні звіти Держлісагентства. URL: https://surl.li/miwvde.</p> <p>23. Ресурс для освітніх матеріалів і досліджень. ERIC (Education Resources Information Center). URL: https://eric.ed.gov/.</p> <p>24. Ресурс для пошуку статей і журналів з відкритим доступом. Directory of Open Access Journals (DOAJ). URL: https://doaj.org/.</p> <p>25. Український лісовий портал. URL: https://www.openforest.org.ua/.</p> <p>26. Forest Stewardship Council. URL: https://fsc.org/en.</p> <p>27. Haglof Sweden AB. URL: http://www.haglofsg.com.</p> <p>28. International Institute for Sustainable Development. URL: http://www.iisd.org.</p> <p>29. International Union for Conservation of Nature. URL: https://www.iucn.org/.</p> <p>30. International union of forest research organizations (IUFRO). http://www.iufro.org/iufro/.</p> <p>31. Ministerial conferences on the Protection of Forests in Europe. URL: https://foresteurope.org/.</p> <p>32. ScienceDirect. URL: https://bit.ly/3u3iCTB.</p> <p>33. Scopus. URL: https://www.scopus.com/sources.uri.</p> <p>34. Web of Science Core Collection. URL: https://bit.ly/3nVWitS.</p>
--	---